پیس میکر (ضربان ساز قلب) چیست؟

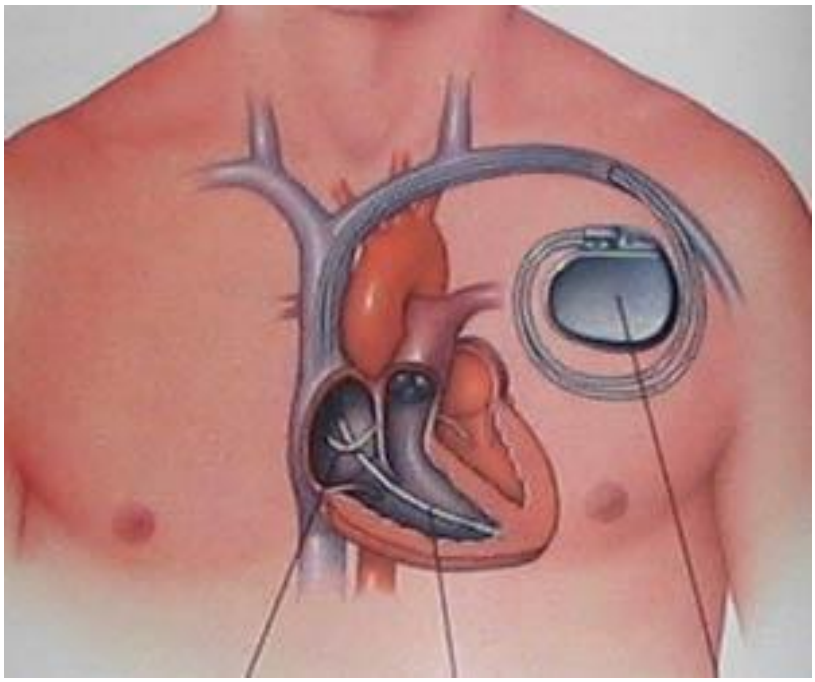

آیا می‌دانید پیس میکر یا ضربان ساز مصنوعی چیست و چه اجزایی دارد؟

پیس میکر یا ضربان ساز مصنوعی یک وسیله الکتریکی است که موجب تحریک الکتریکی عضله قلب می‌گردد و معمولاً زمانی استفاده می‌شود که ضربان قلب آهسته تر از ضربان طبیعی است و به دارو درمانی پاسخ نمی‌دهد یا اختلال در سیستم هدایت قلب مثل بلوک یا تاخیر در هدایت ضربان قلب وجود دارد.

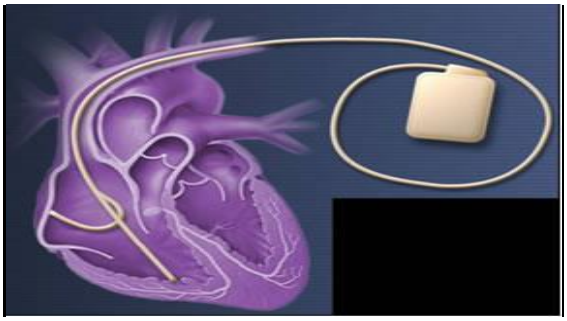

این دستگاه دارای دو جزء اصلی است:

۱- مولد نبض الکتریکی(ژنراتور)

۲- سیم های انتقال دهنده ضربانات (موج های الکتریکی(لیدها)

این دستگاه با باتری کار می‌کند که شامل:

۱- باتری لیتیومی با عمر متوسط ۶ سال

۲- باتری هسته ای نظیر پولوتونیوم۲۷۳ با عمر متوسط ۲۰ سال و یا بیشتر

ضربان ساز مصنوعی دو نوع است:

- ✓ موقت
- ✓ دائمی

ضربان ساز مصنوعی موقت از نظر نحوه تعبیه، سه نوع است:

۱. پوستی

۲. اپیکاردیال (فقط ممکن است پس از جراحی قلب باز گذاشته شود.)

۳. داخل وریدی یا آندوکاردیال، که در این صورت ژنراتور (مولد) پیس روی ران یا شکم بیمار قرار داده می‌شود و سیم پیس از طریق سیاهرگ به قلب فرستاده می‌شود.

این سه نوع پیس بعد از بر طرف شدن مشکل هدایتی قلب برداشته می‌شوند. در هر صورت بر حسب نیاز و تشخیص پزشک به مدت چند ساعت تا چند روز،بیمار دارای ضربان ساز موقت می باشد که مولد آن خارج از بدن است و پس از این مدت در صورت صلاحدید پزشک ضربان ساز دائمی جهت بیمار تعبیه خواهد شد. ژنراتور یا مولد ضربان ساز مصنوعی دائمی با یک برش جراحی کوچک زیر پوست ناحیه ترقوه چپ و جلوی قفسه سینه کار گذاشته می‌شود، سیم های آن طبق نوع مشکل بیمار در قسمت متناسب آن در داخل حفرات قلب کار گذاشته می‌شود.

قبل از انجام عمل:

- ✓ تراشیدن موهای ناحیه ای که قرار است پیس گذاشته شود.
- ✓ ۶ تا ۸ ساعت قبل از عمل، هیچ چیزی از راه دهان مصرف نکنید.
- ✓ قبل از عمل در مورد مصرف داروهای خود مثل آسپرین و هپارین با پزشک خود مشورت کنید.

بعد از عمل پیس گذاری:

- ✓ بعد از عمل ممکن است یک یا چند روز جهت کنترل کار پیس میکر در بیمارستان بستری باشید.
- ✓ پس از عمل در محل پیس گذاری شده پانسمان فشاری گذاشته می‌شود و سپس روزانه تعویض می‌شود.
- ✓ بعد از عمل می‌توانید در حالی که زیر سر شما بالاتر از تنه قرار دارد در تخت استراحت کنید و از حرکت دادن سر در سمتی که ژنراتور تعبیه شده، اجتناب کنید.
- ✓ در طول مدت بستری بوسیله مانیتورینگ (وسیله کنترل ریتم قلب) نظم کار قلب (ریتم) کنترل می‌شود و روزانه نوار قلب از شما گرفته می‌شود.
- ✓ هر روز محل بخیه ها را از نظر عفونت مثل التهاب، قرمزی، ترشح و گرمی بررسی کنید و در صورت داشتن ترشح از بخیه های ناحیه عمل،تب و احساس خارش به پزشک خود اطلاع دهید و از دستکاری بخیه های خودداری کنید.
- ✓ بخیه ها با نظر پزشک، معمولاً ۷ تا ۱۰ روز بعد از عمل کشیده می‌شوند و در مورد اولین استحمام از پزشک خود سوال کنید.

چگونه از ضربان ساز مصنوعی خود مراقبت کنیم؟

توجه فرمایید که:

- ✓ تا یک ماه پس از کاشت دستگاه، هفته ای یکبار به درمانگاه مراجعه کنید.
- ✓ از پوشیدن لباس های تنگ اجتناب کنید.
- ✓ از دستکاری مولد ضربان ساز خودداری کنید.
- ✓ نبض خود را روزانه چک کنید در صورت تندی و کندی ضربان خود این حالت را گزارش دهید. زیرا ممکن است این حالت نشان دهنده خرابی دستگاه باشد.
- ✓ در صورت هر گونه علائمی مثل سرگیجه، سبکی سر، طپش قلب و ... به پزشک خود مراجعه کنید.
- ✓ از ضربه زدن به مولد پیس میکر اجتناب کنید.
- ✓ ورزشهای سنگین نکنید. از برخوردهای بدنی پرهیز کنید.
- ✓ از نزدیک شدن به میدان های مغناطیسی، مانند دستگاه های صوتی و تصویری، MRI، موتورهای بزرگ، دستگاه های جوشکاری، ایستگاههای فرعی الکتریکی و دکل های برق خودداری کنید. این میدان ها ممکن است پیس میکر را غیر فعال یا در عملکرد آن اختلال ایجاد کنند.
- ✓ بعضی وسایل الکتریکی و موتورهای کوچک، تلفن های همراه نیز اگر به مولد نزدیک باشند ممکن است در کار ضربان ساز اختلال ایجاد کند.
- ✓ تلفن همراه را باید در سمت مخالف محل قرار گیری پیس میکر قرار دهید.
- ✓ وسایل خانگی چون خوراک پز، ماکروویو موجب تداخل الکتریکی با پیس میکر نمی‌شود.
- ✓ هنگام ورود به مراکزی چون فرودگاه، ساختمان های دولتی، کارت شناسایی خود را نشان دهید و تقاضا کنید که بازرسی بدنی را با دست انجام دهند.

- ✓ به خاطر داشته باشید که لازم است بطور دوره ای برای تعویض باتری یا تعویض دستگاه ضربان ساز در بیمارستان بستری شوید.
- ✓ فعالیت جنسی و رانندگی می‌تواند پس از ۶ هفته از سر گرفته شود.
- ✓ هنگامی که به زمان تخلیه باتری نزدیک می‌شوید هفته ای یک بار به درمانگاه قلب مراجعه کنید.
- ✓ همراه داشتن کارت شناسایی شامل مشخصات خود شما و دستگاه تعبیه شده همیشه الزامی است.

پیگیری درمان : در ماه اول هفته ای یک بار و در ۶ ماه بعدی ماهی یک بار و سپس هر سه ماه یک بار به درمانگاه پیس میکر مراجعه نمائید تا وضعیت پیس میکر و قلب شما کنترل گردد.